

غروب پترودلار طلوع هرمز



محمدجواد اخوان
مدیرمسئول

تحولات امنیتی خلیج فارس در یک قرن اخیر الگوهای متمایزی را پشت سر گذاشته است. نخستین دوره، عصر استعمار انگلیس بود که از پیش از قرن بیستم تا سال ۱۹۷۱ به طول انجامید. در این دوران، نیروی دریایی انگلستان قیومیت بلامنساز آبراه‌ها را در اختیار داشت و شیخ‌نشین‌های کرانه

جنوبی تحت‌الحماهی رسمی لندن بودند؛ امنیت منطقه کاملاً در خدمت حفظ منافع جهانی لندن تعریف می‌شد.

با خروج بریتانیا از شرق سوئز، ایالات متحده دکنترین نیکسون را به اجرا گذاشت و دوره دوم از سال ۱۹۷۱ تا ۱۹۷۹ شکل گرفت. در این مقطع که به استراتژی دوستی شهرت یافت، واشینگتن مسئولیت امنیت خلیج فارس را به زاندارم نیابتی محلی یعنی ایران پهلوی و با منبع مالی عربستان سعودی واگذار کرد و از طریق فروش انبوه تسلیحات، آنها را به نگهبانان منافع غرب در منطقه بدل ساخت.

وقوع انقلاب اسلامی در ایران این معادله را برای همیشه بر هم زد و دوره سوم از ۱۹۷۹ تا ۱۹۹۱ آغاز شد. فروپاشی یکی از دو ستون اصلی، آمریکا را به طراحی سازوکار جدید برای مهار ایران واداشت. در همین راستا، شورای همکاری خلیج فارس در سال ۱۹۸۱ با هدف ایجاد یک سپر امنیتی عربی تشکیل شد و همزمان، چراغ سبز واشینگتن به صدام حسین برای حمله به ایران، منطقه را وارد هشت سال جنگ فرسایشی و ویرانگر نمود.

پایان جنگ و حمله عراق به کویت، به دوره چهارم یعنی عصر هژمونی مستقیم آمریکا از ۱۹۹۱ به بعد شکل داد. آزادسازی کویت به پهنه‌ای برای استقرار پایگاه‌های دائمی نظامی آمریکا در خاک عربستان، قطر، بحرین و امارات تبدیل شد و آمریکا خلیج فارس را حوضچه‌ای شخصی برای خود تلقی کرد. اشتباه راهبردی آمریکا آن بود که با جاه‌طلبی خود در واقع به نظم مستقر خود حمله کرد.

در خلال جنگ تحمیلی اخیر معجزه بزرگی نمایان شد و جمهوری اسلامی ایران با مسدودسازی کامل تنگه هرمز و حمله شدید به پایگاه‌های مختلف آمریکا، دوره جدیدی از ترتیبات امنیتی منطقه خلیج فارس را آغاز کرد. ناتوانی ساختاری آمریکا در بازگشایی اجباری آبراه و حراست از پایگاه‌های خود، ستون فقرات نظم امنیتی پس از جنگ سرد را در هم شکست و ترتیبات جدیدی را حاکم کرد که محور آن حاکمیت عملی ایران بر خلیج فارس و تنگه هرمز است.

این نظم نوین دارای تأثیرات مهم راهبردی و اقتصادی بر ایران، منطقه و جهان است. برخی برآوردها نشان می‌دهد بر اساس الگوهای بین‌المللی عوارض دریایی، در آمد سالانه کشور از این آبراه در سنساری میانه به ده‌ها میلیارد دلار می‌رسد و حتی ایران را از خام‌فروشی نفت بی‌نیاز می‌کند. وابستگی حیاتی اقتصاد جهانی به این مسیر، این منبع درآمدی را مطلقاً تحریم‌ناپذیر می‌سازد و ساختار اقتصاد سیاسی ایران را از خام‌فروشی به درآمد پایدار ترانزیتی تغییر می‌دهد. در کنار دستاوردهای اقتصادی، نظم جدید بازار آبراه عمیقی در موازنه قدرت ایجاد می‌کند. ناسواگان پنجم آمریکا در بحرین و عمده پایگاه‌های نظامی آمریکا در جنوب خلیج فارس بدون تضمین عبور آزاد، ارزش راهبردی خود را از دست می‌دهند و ایران با اتکا به موقعیت جغرافیایی خود، محدوده عبور ممنوعی برای اسرائیل و نیروهای رزمی ایالات متحده برقرار می‌کند. در حوزه بولی، الزام به پرداخت عوارض به ریانل دیجیتال، ارزهای آسیایی چون یوان یا روبل، تقاضای جهانی برای دلار کاهش داده و چرخه پترودلار را دچار شکاف ساختاری می‌کند. ریانل ایران از یک ارز تحت فشار به یک ارز کلایی استراتژیک با پشتوانه امنیت تنگه ارتقا می‌یابد و تحریم‌پذیری مالی کشور پایان می‌گیرد.

در چنین فضایی، کشورهای جنوب خلیج فارس با واقعیتی گریزناپذیر مواجه خواهند بود. امنیت پایانه‌ها و محموله‌های صادراتی آنها به جای تضمین ناوگان پنجم، در گرو فهم تغییرات راهبردی نوین و مشارکت در یک پیمان امنیت دریایی بومی با محوریت ایران خواهد بود. همزمان، قدرت‌هایی چون چین و روسیه می‌توانند در این بستر نقش سازنده‌ای ایفا کنند؛ یکن با سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های بندری و مشارکت در سازوکارهای پرداخت غیردلاری، مسیر ابتکار کمربند و راه را ایمن می‌سازد و مسکو به عنوان تسهیل‌گر گفت‌وگوهای امنیتی میان دو کرانه عمل می‌کند.

بدین ترتیب، خلیج فارس از میدان تقابل قدرت‌های فرامنطقه‌ای به الگویی از همکاری چندجانبه آسیایی و بلوک امنیتی درون‌زاد بدل می‌شود که در آن ایران نقش محوری در تنگه ایفا می‌کند و همسایگان عرب در صورت درک واقعیت‌ها و اعراض از آمریکا نیز سهم خود را از صلح و رونق اقتصادی دریافت می‌نمایند. طلوع خورشید هرمز، نه تهدیدی برای همسایگان، که نویدبخش فصلی تازه از همزیستی و شکوفایی در کرانه‌های خلیج فارس بدون مزاحمت آمریکا خواهد بود.

وزیر جنگ چین به آمریکا:

تنگه هرمز برای چین محاصره‌شدنی نیست

با وجود محاصره دریایی آمریکا علیه ایران، دیروز یک نفتکش چینی و چند کشتی دیگر از تنگه هرمز عبور کردند. وزیر دفاع چین نیز در یک هشدار بی سابقه اعلام کرد که تنگه هرمز نمی‌تواند برای چین بسته بماند، موضعی که نشانه‌هایی جدی از تغییر سیاست چین در خاورمیانه به سمت سیاستی جسورانه‌تر را نشان می‌دهد.

وزیر خارجه چین هم یک طرح چهاربندی ایفای نقش برجسته‌تر در خلیج فارس پیشنهاد داده است | صفحه ۱۵



کفر ترامپ کفر جهان را درآورد

توهین شدید و حمله بی سابقه رئیس جمهور آمریکا به باپ، و قبل از آن انتشار تصویری از خود در جامه‌ی حضرت مسیح، خشم مسیحیان و مسلمانان را برانگیخت و کفر جهان را در آورد. ترامپ تاکنون به مقدسات مسلمانان و مسیحیان توهین روا داشته است ولی یک فعال سیاسی پیش‌بینی کرد که او هرگز به مقدسات یهودیان حمله نمی‌کند زیرا در گروهی پرونده‌ی اوست؛ البته باپ یک بار دیگر نشان داد که رئیس جمهور آمریکا را بدسیرت و دروغگو می‌داند. باپ نوشت: «جنگ، خشونت، بی‌عدالتی و دروغ، دل خداوند را به درد می‌آورد. قلب پدر ما با بدسیرتان، مغروران و متکبران نیست. قلب خدا همراه متواضعان و فروتنان است؛ او با آنان پادشاهی عشق و صلح خود را روزبه‌روز بنا می‌کند. هر کجا عشق و خدمت وجود داشته باشد، خدا آنجا حاضر است» | ادامه در صفحه ۱۵

